

нансових криз, забезпечить стабільність вартості валюти, підвищить довіру до фінансової системи та сприятиме сталому економічному зростанню країни. Тільки шляхом комплексного підходу можна забезпечити ефективну та стабільну валютну систему, яка буде сприяти загальному процвітання суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сутність валютної політики, валютного регулювання і контролю. *Букліб*. 2024. URL: <https://buklib.net/books/28177/> (дата звернення: 13.04.2024).
2. Зміст й основні завдання валютної політики центрального банку. *Навчальна інформація для українських студентів*. 2022. URL: http://ni.biz.ua/14/14_5/14_5768_vopros--fakti-ne-podlezhashchie-dokazivaniyu.html (дата звернення: 13.04.2024).
3. Офіційний курс НБУ. 2024. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/exchange/archive/nbu/curr/2024-04-16/> (дата звернення: 13.04.2024).
4. Валютна політика в умовах воєнного стану. *Національний банк України*. 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Currency_policy_conditions_martial_law_Lupin_pr_2023-04.pdf?v=7 (дата звернення: 13.04.2024).
5. Валютний ринок, основні тенденції. *Національний банк України*. 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FX_market_15.11.2023.pdf?v=7 (дата звернення: 13.04.2024).

Терешко О. М.

канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка

Овчаренко І. В.

здобувач вищої освіти
ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
Львівського національного університету імені Івана Франка

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. Умови воєнного стану в Україні, які виникають внаслідок геополітичних та міжнародних конфліктів, безперечно, впливають на фінансово-господарську діяльність підприємств. Вони також змінюють економіку країни, порушуючи звичні умови бізнесу та збурюючи фінансові ринки. Це призводить до зниження виробництва, зменшення споживчого попиту, підвищення ризиків та невизначеності для підприємств.

Забезпечення стабільності та ефективності діяльності підприємств стає вкрай важливим завданням, адже суттєво збільшується кількість різних викликів, що можуть загрожувати їх успішному функціонуванню. Однак навіть в умовах воєнного стану існують можливості для підвищення результативності фінансово-господарської діяльності підприємств.

Окремі аспекти підвищення результативності фінансово-господарської діяльності підприємств під час війни досліджували у своїх працях відомі економісти: А. М. Березіцька, М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань, Т. Д. Косова, Т. Д. Клименко та інші. Однак чимало з них ще потребують поглибленого аналізу, уточнення й доповнення.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування, аналіз ефективності та визначення шляхів покращення результативності фінансово-господарської діяльності підприємств в умовах воєнного стану.

Основна частина. Успіх будь-якого підприємства залежить від уміння передбачати та своєчасно адаптуватися до стратегічних змін, зокрема змінювати структуру свого виробництва, розробляти та впроваджувати нові види продукції, оптимально планувати обсяги виробництва різних товарів, а також здатності до інновацій та адаптації до технологічних змін.

Фінансово-господарська діяльність підприємства – це діяльність, спрямована на забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, досягнення ним визначених цілей економічного і соціального розвитку [4].

Господарська діяльність та фінансова діяльність є двома різними, але взаємопов'язаними аспектами функціонування підприємства. Вони мають свої відмінності, хоча обидві забезпечують успішну роботу підприємства. Фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства [1, с. 142]. Водночас господарська діяльність – це складна сукупність виробничих відносин у взаємозв'язку з продуктивними силами [1, с. 32].

Фінансово-господарська діяльність на підприємстві є надзвичайно важливою, оскільки дає змогу підприємству забезпечити свою стабільність та здатність до виживання у змінних умовах ринку. Саме тому виникає необхідність у забезпеченні її ефективності.

Шукаючи шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства, важливо розглядати всі аспекти, які можуть на неї впливати. Потрібно уважно аналізувати внутрішні проблеми та методи їх вирішення, а також не залишати поза увагою умови зовнішнього середовища, які можуть мати прямий або опосередкований вплив на бізнес компанії.

Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства – це здатність підприємства до досягнення поставлених цілей та завдань з мінімальними витратами ресурсів. Про неї може свідчити аналіз показників оцінки майнового стану, фінансових результатів, показники рентабельності, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, оборотності кредиторської і дебіторської заборгованості, ефективності використання активів та інші.

Під час проведення дослідження були виявлені тенденції, які спостерігаються на підприємствах в умовах війни: зміна структури витрат, зниження виробниц-

тва, підвищення ризиків, зміна стратегій управління ресурсами, зміна в умовах фінансування.

Сума прибутку, одержана підприємством, є доволі важливим показником, який характеризує фінансовий результат його виробничо-господарської діяльності за відповідний період. Прибуток – це фінансовий результат проведення операційної, інвестиційної чи фінансової діяльності на підприємстві, який являє собою суму перевищення доходів над витратами [3].

Динаміку фінансових результатів до оподаткування за 2021–2023 роки зображено на рис. 1. За даними рис. 1 динаміка фінансових результатів підприємств за 2021–2023 роки свідчить про те, що підприємництво в Україні починає своє відродження після кризи 2022 року, і показники фінансових результатів вже у 2023 році покращуються. Це свідчить про те, що бізнес почав адаптовуватися до умов війни і навчається зменшувати ризики, з якими зіткнувся.

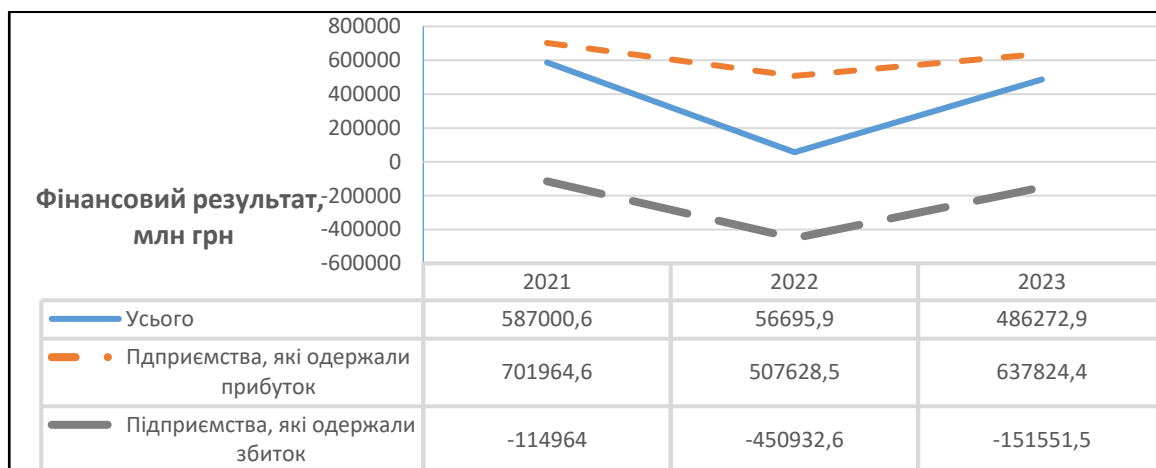

Рисунок 1 – Динаміка фінансових результатів до оподаткування за 2021–2023 рр.*

* Складено на основі [2]

Примітка. Дані за 2021–2023 роки подано за три квартали для великих та середніх підприємств.

На основі проведених досліджень щодо визначення рівня ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств під час війни були виокремлені такі проблеми: відсутність достатнього капіталу, достатньої кількості кваліфікованих працівників, непередбачувані дії держави, непрогнозованість розвитку політичної та економічної ситуації в Україні, погіршення бізнес-клімату, нестабільність умов функціонування, погіршення фінансової ситуації.

Підвищити ефективність фінансово-господарської діяльності підприємств можна за допомогою таких основних стратегій: диверсифікація виробництва та ринків збуту, оптимізація витрат, удосконалення управління власним капіталом, розробка кризових планів та стратегії управління ризиками.

Висновки. Незважаючи на складні обставини, підприємства шукають шляхи для розвитку та досягнення успіху, використовуючи стратегічне і тактичне планування, спрямоване на визначення нових можливостей та зміну різноманітних аспектів своєї діяльності, у тому числі – фінансової, у відповідь на наявні загрози і виклики. Такий підхід дає змогу підтримувати стійкість бізнесу навіть у найважчих нестабільних умовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник / за заг. ред. І. В. Сіменко, Т. Д. Косової. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 384 с.
2. Статистичні дані. *Державна служба статистики України*. 2024. URL: <http://www.ukr-stat.gov.ua/> (дата звернення: 05.04.2024).
3. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 292 с.
4. Клименко О. В., Брезіцька А. М. Управління фінансово-господарською діяльністю підприємства з метою підвищення його ефективності. *Сучасні проблеми економіки та підприємництва*. 2014. № 13. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/6d6127f4-7548-4108-a5a5-d81fd031028a/content> (дата звернення: 05.04.2024).

Волкова В. В.

доцент кафедри фінансів і банківської справи
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Огородник Є. І.

здобувач вищої освіти
ОП «Міжнародний бізнес. Бізнес-переклад»
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вступ. Фінансова безпека України зазнає значних викликів в умовах воєнного стану та стрімкої цифрової трансформації. Російська агресія спричинила руйнування економіки, значні бюджетні дефіцити та зростання ризиків для фінансової системи.

Мета роботи – визначення основних загроз та ризиків фінансової безпеки України в сучасних умовах.

Основна частина. Фінансова безпека держави – це надійно захищена фінансова система, що протистоїть внутрішнім та зовнішнім загрозам, а також забезпечує стабільність та економічне зростання, гарантує захист коштів та активів, сприяє доступності та надійності фінансових послуг. Її забезпечення потребує:

- комплексних та широкомасштабних державно-політичних рішень;
- використання якісних фінансових інструментів;
- захисту ключових інтересів держави, регіонів, громадян, підприємств;
- здійснення виваженої політики внутрішніх та зовнішніх запозичень;